

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 326-02-5/2024/2

Ljubljana, 16. 5. 2024

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, ob seznanitvi z Zaključki posveta Finančna avtonomija slovenske lokalne samouprave in na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23), oblikovala naslednje

P O R O Č I L O

glede neurejenega lastništva kategoriziranih lokalnih in krajevnih cest, ki potekajo preko zemljišč v zasebni lasti

Komisija Državnega sveta za sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 28. seji 13. 5. 2024, ob seznanitvi z zaključki posveta Finančna avtonomija slovenske lokalne samouprave, ki so ga organizirali Državni svet, Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije in Združenje mestnih občin Slovenije 15. 4. 2024, opravila razpravo glede zaključka posveta, ki je naslovil problematiko neurejenega lastništva kategoriziranih lokalnih in krajevnih cest, ki potekajo preko zemljišč v zasebni lasti.

Na navedenem posvetu je bilo poudarjeno, da veljavna ustavna in zakonska ureditev zavezuje občine k ureditvi stvarno-pravnih razmerij na kategoriziranih lokalnih in krajevnih cest, česar se občine zavedajo, vendar le-te opozarjajo, da gre za finančno obsežno nalogo občin, ki zahteva posebno zakonsko ureditev, v kateri bi morali nasloviti vprašanje realne časovnice reševanja problematike ter meril za cenitev zemljišč v zasebni lasti, preko katerih potekajo javne lokalne in krajevne ceste.

* * *

Občine so problematiko neurejenega lastništva kategoriziranih lokalnih in krajevnih cest, ki potekajo preko zemljišč v zasebni lasti, podedovale iz preteklega družbenega sistema. Ocenjuje se, da je več kot polovica kategoriziranih lokalnih in krajevnih cest še vedno v zasebni lasti.

Ugotavlja se, da je kompleksnost neurejenosti lastništva kategoriziranih lokalnih cest po občinah različna. Medtem ko v nekaterih občinah ne zaznavajo večjih težav in so v večji meri uspele brezplačno pridobiti lastninsko pravico na zemljiščih, po katerih potekajo kategorizirane lokalne ceste, pa v številnih občinah vedno več lastnikov zemljišč, po katerih že več desetletij potekajo kategorizirane lokalne ceste, vlaga zahtevke za ureditev lastniških razmerij in sprožajo postopke za razlastitev ter od občin zahtevajo odkup njihovih zemljišč in plačilo odškodnine zaradi nezmožnosti rabe (uzurpacije) zemljišča. To pomeni, da ta problematika za številne občine predstavlja velik administrativni zalogaj (npr. za oceno vrednosti zemljišč je treba ugotoviti namembnost zemljišč v času izgradnje lokalne ceste; izvesti izmero cest, urediti ceste v katastrskih evidencah in lastništvo v zemljiški knjigi) in predvsem preveliko finančno obremenitev. Hkrati se opozarja, da so občine v primeru

neurejenega lastniškega statusa lokalnih cest finančno prikrajšane, saj se ne upoštevajo v enačbi za izračun primerne porabe.

Prevladuje ocena, da ni moč pričakovati, da bodo aktualne lokalne oblasti uspele razrešiti več desetletij staro problematiko v doglednem času oz. takrat, ko to želijo lastniki zemljišč, preko katerih potekajo kategorizirane lokalne ceste. Pri tem se ugotavlja, da ni enotne sodne prakse glede določanja višine odkupnih cen zemljišč in odškodnin. Ob tem se tudi ugotavlja, da novjših primerov gradnje lokalnih cest na zasebnih zemljiščih brez sklenitve pogodbe/razlastitve ni.

Kot se ugotavlja, je Državni svet V. mandata zadevno problematiko želel urediti v okviru zakonodajne iniciative - Predloga zakona o ureditvi lastništva javnih cest (ZULJC), EPA 2284-VII, ki pa v Državnem zboru ni dobil zadostne podpore, ker naj bi predlagane rešitve preveč posegale v lastninsko pravico in bile ustavno sporne.

Ker občine v okviru veljavnega pravnega okvira in omejenih finančnih zmožnosti niso sposobne v doglednem času rešiti lastniških razmerij z lastniki zemljišč, preko katerih potekajo kategorizirane lokalne in krajevne ceste, je nujno nadaljevati z iskanjem možnih rešitev, ki bi naslovile kompleksnost neurejenega lastništva kategoriziranih lokalnih cest. Med drugim se kot možna rešitev prepoznava a) priprava ustrežnejše zakonske podlage, ki bi dorekla časovnico ter zamejila najvišje cene za odkup zemljišč ali b) zagotovitev dodatnih finančnih sredstev občinam. Pri tem je bilo opozorjeno, da bi bilo smiselno v okviru reprezentativnih združenj občin, ki imajo dostop do relevantnih podatkov, pripraviti analizo o obsežnosti problematike na terenu (npr. obseg neurejenega lastništva, že porabljenih in še potrebnih finančnih sredstvih po občinah, kje so največje težave, itd).

* * *

Na podlagi opravljene razprave na seji komisije, v kateri sta sodelovala tudi predsednika Združenja občin Slovenije in Združenja mestnih občin Slovenije, je bil sprejet naslednji dogovor:

Na dnevni red ene od sej Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj se uvrsti točka dnevnega reda z naslovom »**Problematika neurejenega lastništva kategoriziranih lokalnih in krajevnih cest, ki potekajo preko zemljišč v zasebni lasti**« in nanjo povabi Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije in Združenje mestnih občin Slovenije z namenom, da se preverijo možni načini reševanja tovrstne problematike. Za sejo Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj se predloži naslednje gradivo:

- Zaključki posveta »Urejanje problematike kategorizacije občinskih cest, ki potekajo preko zasebnih zemljišč«, ki ga je organiziral Državni svet 30. 3. 2015;
- Predlog zakona o ureditvi lastništva javnih cest (ZULJC), EPA 2284-VII, ki ga je sprejel Državni svet na 55. seji 11. 10. 2017 in za katerega je Državni zbor na 36. seji 14. 12. 2017 sprejel sklep, da ni primeren za nadaljnjo obravnavo;
- Mnenje Vlade z dne 23. 11. 2017 o Predlogu zakona o ureditvi lastništva javnih cest (ZULJC), EPA 2284-VII;
- Mnenje Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora z dne 15. 11. 2017 o Predlogu zakona o ureditvi lastništva javnih cest (ZULJC), EPA 2284.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Dušan Strnad, l.r.